

Nefndarálit

um frv. til l. um skattskyldu orkufyrirtækja.

Frá 1. minni hluta efnahags- og viðskiptanefndar.

Eins og fram kemur í athugasemdum við lagafrumvarpið er það lagt fram í kjölfar þess að árið 2003 voru sett ný raforkulög og er tilgangur frumvarpsins að afnema þær undanþágur sem orkufyrirtæki hafa haft frá tekjuskatti og eignarskatti. Fyrirnefnd raforkulög voru sett með það að markmiði að koma á samkeppnismarkaði í orkumálum landsmanna í samræmi við orkumálatilskipun Evrópusambandsins. Einn liður í því var að hluta orkufyrirtækin niður þannig að vinnsla, flutningur og dreifing raforku færi fram í þremur aðskildum fyrirtækjum til að auka svonefnt gagnsæi í rekstri orkufyrirtækjanna. Þrátt fyrir ítrekuð og vel tímanleg varnaðarorð Vinstri hreyfingarinnar – græns framboðs um það vandræðaástand sem til yrði í orkumálum á Íslandi hirti ríkisstjórnin ekki um að fá undanþágu frá tilskipuninni vegna aðstæðna hér á landi. Hér er því komið enn eitt frumvarpið sem miðar að því að fækka agnúum hins nýja fyrirkomulags. Athygli vekur að starfshópur fjármálaráðherra hefur glímt við þetta verkefni frá því í desember árið 2000.

Fyrsti minni hluti leggst eindregið gegn frumvarpinu, fyrst og fremst vegna þess að það byggist á hugmyndum um markaðsvæðingu í almannaþjónustu og skattapólitík sem er andstæð hagsmunum almennings. Hér verður gerð nánari grein fyrir þeirri afstöðu og öðru sem 1. minni hluti telur athugasvert við frumvarpið.

Orkufyrirtæki á Íslandi eru ekki aðeins ólík að stærð heldur einnig að því leyti að sum þeirra fást ekki aðeins við smásölu á raforku heldur einnig dreifingu og sölu á heitu vatni, jafnvel einnig venjulegu neysluvatni. Þau eiga það hins vegar flest sameiginlegt að starfsemi þeirra snýst um að koma tilteknum lífsnauðsynjum til almennings eftir veitukerfum sem komið var á fót með samfélagslegu framtaki á vegum ríkis og sveitarfélaga. Þetta eru fyrirtæki sem fást við almannaðjónustu sem hefur lengi verið talin sjálfsagður hluti af mannsæm- andi lífi á Íslandi og aðstaða þeirra veitir þeim svokallaða náttúrulega einokun á sínu sviði.

Á þessum hugmyndafræðilegu forsendum hefur Vinstri hreyfingin – grænt framboð ávallt lagt ríka áherslu á að slík veitustarfsemi sé í sameign fólksins sem nýtir þjónustuna og að hún sé rekin þannig að almenningur geti bæði búið við mikið öryggi og lágmarksgjaldtöku.

Breytingar ríkisstjórnarinnar á skipan raforkumála á síðustu árum hafa gengið gegn þessu markmiði. Er í því sambandi skemmst að minnast stórfelldra gjaldskrárhækkana um land allt um síðustu áramót eftir að orkufyrirtækjum var gert að reikna sér arð af starfseminni og láta hvern einstakan þátt starfseminnar standa undir sjálfum sér upp á krónur og aura. Það gefur auga leið að verði þetta skattheimtufrumvarp að lögum munu orkufyrirtækin velta þeim álögum beint út í verðlagningu sinnar þjónustu og hækka gjaldskrár sínar enn frekar.

Í reynd er hér á ferðinni frumvarp um aukna skattlagningu almennings sem nú hefur í rétt tíu ár verið látinn bera sívaxandi hlutfall af heildarskattbyrði allra framteljenda í landinu. Á sama tíma njóta stóriðjufyrirtæki áfram sérstaks útsöluverðs á raforku til sinnar starfsemi og endalausra skattfríðinda en hvort tveggja er í boði almennings samkvæmt ákvörðun ríkis-

stjórnarinnar. Í þessu óréttlæti kristallast skattastefna ríkisstjórnarinnar sem eigi að síður lætur í veðri vaka að hún reyni stöðugt að bæta lífskjör almennings með breyttri skattheimtu. Það sem gerir þetta skattheimtufrumvarp sérstakt er að það miðar að því að færa ríkinu auknar tekjur með nýrri skattlagningu á lífsnauðsynjar sem fram til þessa hafa verið undanþegnar skatti. Enginn getur verið án rafmagns, húshitunar eða annarrar þjónustu sem almenn- ingur sækir til þeirra fyrirtækja sem hér eiga í hlut.

Fyrsti minni hluti telur einnig rétt að vekja máls á því að engin tilraun er gerð til að viður- kenna þann mikla mun sem er á tilteknum tegundum virkjana í umhverfislegu tilliti heldur er lagður sami flati skatturinn á alla aðila. Eðlilegra hefði verið að hvetja með einhverjum hætti til umhverfisvænnar orkuvinnslu úr því að efnt er til þessarar skattlagningar á annað borð. Þannig er það mjög athugasvert að skattleggja eigi t.d. smáar rennslisvirkjanir til jafns við risavaxnar vatnsaflsvirkjanir með stórum uppistöðulólum.

Fyrsti minni hluti telur frumvarpið sýna enn og aftur hversu misráðið það var af ríkis- stjórninni að leggja í þá vegferð að markaðsvæða jafn mikilvæga almannaþjónustu og veitu- starfsemi landsmanna. Nær væri að hefja vinnu við að vinda ofan af þeim vandamálum sem sú markaðsvæðing hefur nú þegar haft í för með sér heldur en að auka enn frekar á þá mis- munun og ringulreið sem af henni hefur hlotist. Því er lagt til að frumvarpið verði **fellt**.

Alþingi, 26. apríl 2005.

Ögmundur Jónasson.

Fylgiskjal I.

Umsögn Alþýðusambands Íslands.

(4. mars 2005.)

Alþýðusambandi Íslands hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um skattskyldu orkufyrirtækja, 364. mál.

Í greinagerð með frumvarpinu kemur fram að markmiðið er að tryggja jafnræði í skatta- löggjöf á þessu sviði í takt við almenn samkeppnissjónarmið. Þegar nánar er gáð þá felast í þessu frumvarpi verulegar breytingar á skattalegu umhverfi veitufyrirtækja, fyrirtækja sem hafa verið í eigu sveitarfélaga og hafa veitt þjónustu sem hingað til hefur verið litið á sem samfélagslega þjónustu.

Með gildistöku nýrra raforkulaga, nr. 65/2003, urðu miklar breytingar á umhverfi raforku- fyrirtækja. Umrædd lög fela í sér aðskilnað milli framleiðslu, flutnings, dreifingu og sölu á raforku. Ásamt því að markaðleg arðsemiskrafa er sett á rekstur þeirra. Í kjölfar síðustu breytinga á raforkumarkaði, sem tóku gildi um síðustu áramót þegar flutningur og dreifing á raforku var aðskilin, urðu miklar hækkanir á raforku. Orkufyrirtækin rökstuddu hækk- anirnar með auknum kostnaði sem þau hefðu orðið fyrir við kerfisbreytinguna á raforku- markaði. Breytingarnar á raforkumarkaði eru ekki að fullu komnar til framkvæmda. Um næstu áramót verður sala á raforku verður að full gefin frjáls. Reynsla annarra þjóða sýnir það muni taka raforkumarkaðinn allnokkurn tíma að ná nýju jafnvægi. Því er það óráðlegt að ráðast í aðrar umfangs miklar breytingar á umhverfi orkufyrirtækja án þess að áhrif nýrra raforkulaga verða komin í ljós.

Það er vert að benda á í þessu sambandi að þrátt fyrir að markmið nýrra raforkulaga sé að auka samkeppni á orkumarkaði er ljóst að hún mun verða takmörkuð. Skýrist það af smæð markaðarins og landfræðilegri legu landsins. Það er því líklegt að hér á landi muni í besta falli ríkja fákeppni á raforkumarkaði. Það eru sterkar líkur á því að fyrirtækin muni nýta sér þessar aðstæður á markaði og velta útgjöldum vegna tekju- og eignaskatts út í verðlag á orku og það mun koma mest niður á almennum neytendum.

Í greinargerð með frumvarpinu kemur fram að erfitt er að leggja mat á áhrif þessara breytinga á raforkuverð og arðsemi orkufyrirtækja.

Alþýðusambandið telur það óásættanlegt að ráðist verði í frekari umbreytingar á orkumarkaði án þess að lagt verði mat á áhrif þeirra fyrir neytendur.

Alþýðusambandið leggur því til að frumvarpið verði ekki samþykkt.

F.h. Alþýðusambands Íslands,

Ingunn S. Þorsteinsdóttir, hagfræðingur.

Fylgiskjal II.

Umsögn BSRB.

(21. mars 2005.)

Með nýjum orkulögum er stefnt að markaðsvæðingu orkugeirans. Ekki er líklegt að á Íslandi verði í fyrirsjáanlegri framtíð mikil samkeppni á þessu sviði. Þvert á móti er líklegt að fákeppni verði upp á teningnum og lítil hvatning þar af leiðandi fyrir orkufyrirtæki að halda niðri kostnaði í samkeppni um notendur. Þegar hafa breytingar vegna laga um endurskipulagningu raforkugeirans haft í för með sér hækkun á raforkuverði og er fyrirsjáanlegt af framangreindum ástæðum að auknum kostnaði verði áfram velt yfir á notendur. Þá má nefna að stórnotendum í stóriðju er veittur afláttur af orkuverði, iðulega í föstum samningum auk þess sem þeir búa við skattfríðindi. Skattaálögur á orkuiðnaðinn mun enn auka á þá mismunun sem almennir notendur búa við annars vegar og stóriðjan hins vegar.

Þá er rétt að nefna að orkuveitur eru margar í eigu sveitarfélaga sem hafa af þeim arð. Skattlagning orkugeirans eins og frumvarpið gerir ráð fyrir mun veita fjármunum í ríkissjóð. Afleiðingarnar munu verða þær að möguleikar sveitarfélaganna til að beina fjármagni úr orkustofnunum sínum inn í aðra samneyslu á vegum sveitarfélagsins verða minni fyrir vikið. Afstaða BSRB er eindregið sú að grunnþjónusta á borð við raforku og hitaveitu svo og almennar vatnsveitur eigi að vera í eigu ríkis og sveitarfélaga og reksturinn undir handarjaðri hins opinbera. Slík þjónusta á að vera undanskilin skattlagningu. Í samræmi við þetta leggst BSRB gegn samþykkt þessa frumvarps.

f.h. BSRB

Svanhildur Halldórsdóttir.

Fylgiskjal III.**Umsögn sambands íslenskra sveitarfélaga.**

(17. febrúar 2005.)

Með bréfi efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis, dags. 10. febrúar sl., barst Sambandi íslenskra sveitarfélaga til umsagnar frumvarp til laga um skattskyldu orkufyrirtækja, 364. mál 131. löggjafarþings.

Efnisatriði frumvarpsins eru í grundvallaratriðum skýr. Verði það að lögum munu „orkufyrirtæki“ verða skattskyld samkvæmt lögum um tekjuskatt og eignarskatt nr. 90/2003. Samkvæmt 1. gr. frumvarpsins tekur skattskyldan til allra orkufyrirtækja. Í 2. gr. er orkufyrirtæki skilgreint sem fyrirtæki sem stundar vinnslu, dreifingu, flutning, sölu og afhendingu á raforku og heitu vatni. Undir gildissvið laganna falla því ekki aðeins raforkufyrirtæki heldur einnig hitaveitur.

Í skattskyldunni felst að nefnd fyrirtæki munu greiða tekjuskatt, sem á lögaðila nemur nú 18%, og eignarskatt, sem að gildandi lögum er 0,6% en áform eru uppi um að fella niður. Frumvarpið hefur eðli máls samkvæmt ekki áhrif á greiðslu tryggingagjalds.

Setning raforkulaga á árinu 2003 fól í sér innleiðingu á ákveðinni samkeppni á raforkumarkaði. Segja má að skattlagning raforkufyrirtækja til samræmis við önnur fyrirtæki á samkeppnismarkaði sé afleiðing þess. Sambandið hefur ekki beitt sér sérstaklega gegn skattlagningu raforkufyrirtækja. Þó skal bent á að raforkufyrirtæki eru að stórum hluta í eigu sveitarfélaga. Aukin skattlagning á rekstur raforkufyrirtækja mun eðli máls samkvæmt hafa áhrif á það verð sem raforkunotendur greiða. Þær auknu álögur renna beint til ríkissjóðs en ekki til sveitarfélaganna eða fyrirtækja þeirra. Frá sjónarhóli neytenda mun ákvörðun um hækkun raforkuverðs vera á ábyrgð og að frumkvæði raforkufyrirtækjanna sjálfra, þrátt fyrir að raunveruleg ástæða sé sú skattalagabreyting sem hér um ræðir. Þá má einnig benda á að vandséð er að umrædd ráðstöfun, þ.e. skattlagning orkufyrirtækja, muni koma neytendum til góða. Samkeppni milli raforkufyrirtækja er enn sem komið er mjög takmörkuð og ekki verður séð að breyting sem þessi muni hafa áhrif á samkeppnishæfni annarra fyrirtækja gagnvart raforkufyrirtækjunum.

Sambandið leggst hins vegar alfarið gegn þeirri fyrirætlan sem fram kemur í frumvarpinu að hitaveitur verði skattskyldar með sama hætti og raforkufyrirtæki. Verður ekki séð að nokkur rök séu fyrir því að setja hitaveitur undir sama hatt og raforkufyrirtæki að þessu leyti, enda starfa hitaveitur ekki í samkeppnisumhverfi. Engar breytingar hafa orðið á löggjöf um starfsemi hitaveitna eða rekstrarumhverfi þeirra að öðru leyti sem kalla á slíka skattlagningu. Sveitarfélög eða samtök þeirra sem reka hitaveitur hafa einkaleyfi til slíks rekstrar samkvæmt 30. gr. orkulaga nr. 58/1967. Í því felst m.a. einkaleyfi til að annast dreifingu eða sölu heits vatns eða

gufu til almenningsnota á tilteknu veitusvæði frá jarðhitastöðvum eða hitunarstöðvum með öðrum orkugjafa. Ekki er því um að ræða neins konar samkeppnislega þætti í starfsemi hitaveitna. Löggjöf um hitaveitur byggir á þeim grundvelli að um sé að ræða rekstur samfélagslegrar þjónustu og eðli rekstrarins og náttúruauðlindarinnar er einnig með þeim hætti að samkeppni, hvort sem er við aðrar hitaveitur, rafmagn eða aðra orkugjafa er í raun ekki fyrir hendi. Fræðilega má hugsa sér að ein orkutegundin keppi við aðra um hylli neytenda. Sú er þó ekki raunin hvað varðar raforku og heitt vatn. Heitt vatn til húshitunar er almennt það mikið hagkvæmari lausn en aðrir orkugjafar að í reynd verður ekki rætt um samkeppni á þessu sviði. Vegna tiltekinna eðlisþátta, s.s. einkaleyfa og einnig vegna takmarkana sem möguleikar á dreifingu á heitu vatni fela í sér er einnig mjög fjarlæggt að hugsa sér samkeppni milli hitaveitna innbyrðis. Skattlagning á starfsemi hitaveitna þjónar því engum tilgangi, hvorki samkeppnislegum né öðrum. Þá er slík skattskylda í hróplegu ósamræmi við þá meginreglu sem fram kemur í 4. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt og eignarskatt.

Með vísan til framangreinds er lagt til að frumvarpinu verði breytt á þá leið að í stað orðsins „orkufyrirtæki“ í lögnum komi orðið „raforkufyrirtæki“. Þá er lögð til sú breyting á 2. gr. laganna að orðin „og heitu vatni“ í lok greinarinnar falli brott.

Að lokum vill sambandið vekja athygli Alþingis á því að breyting á skattalegri stöðu hitaveitna, sem ekki verður séð að styðjist við nein efnisleg rök, felur í raun í sér meiriháttar breytingu á fjárhagslegum samskiptum ríkis og sveitarfélaga. Slíkar breytingar þarfnast ítarlegri umræðu við sveitarfélögin en farið hefur fram til þessa.

Samband íslenskra sveitarfélaga

Þórður Skúlason, framkvæmdastjóri.

Fylgiskjal IV.

Umsögn Reykjavíkurborgar.

(3. mars 2005.)

Borgarráði Reykjavíkur hefur borist bréf efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis, dags. 10. f.m., ásamt frumvarpi til laga um skattskyldu orkufyrirtækja, 364. mál, til umsagnar.

Reykjavíkurborg lýsir stuðningi við umsögn Orkuveitu Reykjavíkur, dags. 28. f.m., um frumvarpið.

Gunnar Eydal.

Fylgiskjal V.

Umsögn Orkuveitu Reykjavíkur.
(28. febrúar 2005.)

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis hefur með bréfi dags. 10. febrúar s.l. óskað umsagnar Orkuveitu Reykjavíkur um frumvarp til laga um skattskyldu orkufyrirtækja. Fjármálaráðuneytið sendi Orkuveitu Reykjavíkur frumvarpið til umsagnar þegar það var til meðferðar í ráðuneytinu. Orkuveitan gerði þá ýmsar athugasemdir við efni frumvarpsins og hefur verið tekið tillit til sumra þeirra. Fyrir það skal þakkað. Samt sem áður er nauðsynlegt að gera athugasemdir við frumvarpið og benda Alþingi á afleiðingar frumvarpsins fyrir orkufyrirtækin og neytendur.

1. Orkuveita Reykjavíkur gerir eftirfarandi athugasemdir við endurmat eigna:

- Orkuveitan leggur mikla áherslu á að við mat á stofnkostnaði verði heimilt að byggja á endurstofnverði en ekki framreiknuðu kostnaðarverði. Þetta er byggt á því að eignir orkufyrirtækjanna eru sumar mjög gamlar og hefur bókhald og bókhaldsvenja fyrirtækjanna breyst mikið frá því að til eignanna var stofnað. Það mun því leiða til óhemju kostnaðar ef leita þarf að frumgögnum um kostnað einstakra eininga. Hins vegar er tiltölulega einfalt að finna hvað kostar að framkvæma sama hlut í dag og hvers virði hann er því fyrirtækjunum. Að nota endurstofnverð mun leiða til lægri niðurstöðu þar sem efni og tækjakostur er mun fullkomnari í dag og framkvæmdakostnaður því lægri en fyrr á árum.
- Í grundvallaratriðum er miðað við kostnaðarverðsregluna í reikningsskilum við endurmat á eignum. Þó er vikið að því í 9. mgr. 3. gr. að hægt sé að framkvæma endurmat á grundvelli framreiknings sem rikisskattstjóri heimili að nota, enda sé það endurmat sambærilegt endurmati skattalaga. *Þetta virðist binda hendur RKS þannig að eingöngu stofnunin geti samþykkt endurmat sem byggist á framreikningi "kostnaðarverðs".*
- Skv. lögum um ársreikninga ber að meta fastafjármuni til eignar skv. kostnaðarverði. Þar kemur fram að kostnaðarverðið samanstandi af kostnaðarverði aðfanga, þ.e. efnis, vinnu og kostnaðarauka sem beint eða óbeint leiðir af framleiðslu/kaupum á fjármunum. Auk þess má telja fjármagnskostnað af lánsfé sem nýtt er til að fjármagns við kaupin eða framleiðsluna.
- Í lögum um ársreikninga er heimilt að færa verðmæti eigna upp til samræmis við raunvirði. Þá er að vísu gengið út frá því að kostnaðarverðið sé þekkt en endurmatið byggir á því að varanlegar hækkunir hafi átt sér stað á bókfærðu verði. Slík hækkun getur þá átt uppruna sinn í því að líftími eignanna sé í reynd lengri en

sú viðmiðum sem stuðst var við þegar eignin var tekin í notkun í upphafi. Einnig getur verið að raunvirði hafi verið lágt vegna þessa að framleiðslukostnaður hafi verið óeðlilega lár þegar eignin var keypt og kaupverð eða framleiðslukostnaðarverð samskonar eða sambærilegar eigna mun hærra í dag.

- Orkuveita Reykjavíkur leggur til að 9. mgr. 3. gr. orðist þannig;

Í stað endurmats samkvæmt 2.–4. mgr. er á grundvelli samþykkis ríkisskattstjóra heimilt að nota framreiknað verð eins og það var bókfært í árslok 2001, enda hafi endurmat fyrirtækis á eignum sínum verið sambærilegt endurmati laga um ársreikninga. Til frádráttar þannig ákvörðuðu endurmetnu verði reiknast sá hundraðshluti fyrninga sem um getur í 4. gr. ár hvert frá og með kaup- og byggingarári til ársloka 2004. Nánari ákvæði um framkvæmd þessarar málsgreinar skulu sett í reglugerð.

2. Samkvæmt 4. tl. 4. gr. er fyrningarhlutfall búnaðar í dælustöðvum, dreifistöðvum og aðveitustöðvum 5%. Samkvæmt 3. tl. sömu greinar er fyrningarhlutfall rafbúnaðar í aðveitu- og dreifistöðvum 4%. Lagt til að fyrningarhlutfallið verði það sama á báðum tilvikum eða 4%. Með sama hætti þarf að samræma ákvæði 3. og 4. tl. 5. gr. frumvarpsins.

Frumvarpið gerir ráð fyrir að orkufyrirtæki greiði framvegis tekjuskatt og eignaskatt en þau hafa verið undanþegin greiðslu þessara skatta fram til þessa. Í bréfi til fjármálaráðuneytisins hefur Orkuveita Reykjavíkur lýst sig andvíga markmiðum frumvarpsins, m.a. af eftirtöldum ástæðum.

3. Skattlagning á orkufyrirtæki mun óhjákvæmilega leiða til hækkunar verðs þar sem í núverandi gjaldskrá gerir ekki ráð fyrir greiðslu tekju- og eignarskatta. Í athugasemdum við frumvarpið kemur ekki fram hvaða áhrif þessi skattlagning hefur á orkufyrirtækin og ekki kemur fram hvaða breytingar verða á gjaldskrár fyrirtækjanna verði frumvarpið að lögum.
4. Orkuveita Reykjavíkur er með samninga um orkusölu til stóriðju sem gilda í 20 ár. Samningar þessir hafa verið gerðir fyrir hvatningu ríkisins og engir fyrirvarar af þess hálfu um að gera þurfi ráð fyrir skattlagningu til framtíðar. Arðsemisútreikningar sem gerðir hafa verið í góðri trú vegna stórframkvæmda hafa ekki gert ráð fyrir greiðslu þessara skatta. Forsendur gerðra samninga og arðsemi þeirra raskast verulega verði frumvarp þetta að lögum.
5. Orkuveita Reykjavíkur er í eigu fjögurra sveitarfélaga sem hafa haft af henni arð. Möguleikar Orkuveitunnar til arðgreiðslna til eigenda sinna skerðast verulega ef til skattgreiðslna kemur. Ljóst er að sveitarfélögin eru ekki undir þann tekjumissi búin.
6. Ekki þykir ástæða til að fjalla sérstaklega um áhrif eignarskatts þar sem gildistökuákvæði frumvarsins kveður á um að skattlagning komi til framkvæmda við álagningu tekjuskatts og eignarskatts á árinu 2007 vegna tekna á árinu 2006 og eigna í lok þess árs. Alþingi hefur þegar samþykkt að eignarskattur einstaklinga og lögaðila falli niður 31. desember 2005.
7. Til að raska ekki samkeppnisstöðu orkufyrirtækja er nauðsynlegt að kveða á um að sömu reglur gildi um skattskyldu þeirra og skatthlutfall óháð því hvert rekstrarformið er.
8. Flestar orkuveitur landsins eru með fjölpætta starfsemi svo sem rafmagnsdreifingu, rafmagnsframleiðslu, hitaveitur, vatnsveitur og fleiri starfssvið. Mikilvægt er að sömu reglur gildi óháð því hver starfsemin er sem verið er að skattleggja. Mjög

kostnaðarsamt er fyrir fyrirtækin þegar mismunandi reglur gilda fyrir mismunandi starfsemi.

Virðingarfyllst,

Guðmundur Þóróddsson, forstjóri.

Fylgiskjal VI.

Umsögn Hitaveitu Suðurnesja. (28. febrúar 2005.)

Orkufyrirtækin eru í dag undanþegin tekju- og eignarskatti. Við langtímaáætlanagerð hefur alfarið verið byggt á skattleysi fyrirtækjanna. Fjárfestingar og samningar um orkusölu hafa því byggt á að fyrirtækin greiddu ekki tekju- og eignarskatt til ríkisins. Arðsemisútreikningar einstakra framkvæmda hafa einnig byggt á þessum forsendum. Ákvörðun um að orkufyrirtækin greiði framvegis tekju- og eignarskatt kann að hafa veruleg áhrif á arðsemi þeirra framkvæmda sem orkufyrirtækin hafa ákveðið að ráðast í. Nauðsynlegt er að fram fari ítarleg skoðun á áhrifum frumvarpsins á rekstur og efnahag orkufyrirtækjanna áður en það verður að lögum.

Rétt er að hafa í huga við afgreiðslu frumvarpsins að skattheimtan mun væntanlega þýða hundruð milljóna króna útgjöld fyrir orkufyrirtækin til ríkisins. Þessum álögum verður ekki mætt nema með hækkun gjaldskráa orkufyrirtækjanna. Á það jafnt við heildsölugjaldskrár sem smásölugjaldskrár. Nauðsynlegt er að fram fari athugun á því áður en frumvarpið verður lagt fram hversu mikið gjaldskrár orkufyrirtækjanna verða að hækka til að mæta þessari skattheimtu. Hækkun á gjaldskrár orkufyrirtækja mun hafa í för með sér aukinn kostnað fyrir neytendur og hafa áhrif á vísitölu neysliverðs.

Þá er vert að hafa í huga að sum orkufyrirtækjanna eru í sameign ríkis og sveitarfélaga. Gera verður ráð fyrir að sveitarfélögin, sameigendur ríkisins, sætti sig ekki við að ríkið eitt áskilji sér tekjur af þessum fyrirtækjum. Gera verður ráð fyrir að þessi mál verði rædd á fundum eigenda og á samráðsvettvangi ríkis og sveitarfélaga.

Eftirfarandi beinar athugasemdir/ábendingar eru gerðar:

Endurmat eigna:

Við hlutafélagavæðingu og sameiningu Hitaveitu Suðurnesja, Rafveitu Hafnarfjarðar og Bæjarveitna Vestmannaeyja átti sér stað endurmat á eignum þessara félaga. Ekki var gengið út frá bókfærðu virði við þessar sameiningar heldur var lagt mat á þær eignir á hverjum stað og fyrningargrunnur Hitaveitu Suðurnesja hf. samræmdur. Við kaup á rafveituhluta Selfossveitna var ekki gengið út frá bókfærðu virði eigna heldur var um að ræða samningsverð, m.a. á grundvelli endurmats. Jafnframt eru skilin í fjárfestingum HS hf ekki jafn skýr og í 4. gr. frumvarpsins. HS hf telur það nánast ógerlegt að heimfæra eignir í þá flokka að fullu leiti, þar sem ekki öll frumgögn eru til staðar og bendum þá m.a. á að eingöngu er krafist geymslu frumgagna í 7 ár. HS hf telur því eðlilegra að miðað verði við endurstofnverð.

Fyrningar og fyrningahlutföll:

HS hf bendir á að í upptalningu eignaflokka virðist t.d. ekki vera gert ráð fyrir borholum sérstaklega.

Óskattskyldur hluti:

Kveðið er á um í athugasemdum með frumvarpinu að aðgreina skuli að fullu skattskylda starfsemi og óskattskylda bæði rekstrarlega og efnahagslega. HS hf telur að fullur efnahagslegur aðskilnaður sé illfrankvæmanlegur og í raun óþarfur. Alþingi hefur þegar samþykkt afnám eignaskatts þann 31. desember 2005, þ.e. fyrir áætlaða gildistöku þessara laga. Jafnframt má geta þess að ákvörðun um hvaða framkvæmdir eru fjármagnaðar með eigin fé og hverjar með lánsfé er ekki einhlít.

Yfirfæranlegt tap:

Samkvæmt lögum um tekju- og eignaskatt er heimilt að flytja skattalegt tap á milli rekstrarára, þó með þeirri takmörkun að það fyrnist á 10 árum. Mikil sveifla er í afkomu orkufyrirtækja sem oft á tíðum orsakast af miklum gengissveiflum og háum fjármagnskostnaði við byggingu nýrra orkuvera. Við teljum því mikilvægt að skattalegt tap fyrnist ekki.

Áhrif á orkuverð:

Hitaveita Suðurnesja hf. er að mestu leyti í eigu sveitarfélaga. Nokkuð ljóst er að þau gera ákveðnar arðsemiskröfur til fyrirtækisins. Til að mæta auknum álögum er líklegt að hækka þurfi orkuverð. Að þessu framansögðu er rétt að benda á að Hitaveita Suðurnesja hf. hefur gert samninga um orkusölu til stóriðju til allt að 20 ára. Þegar þessir samningar voru gerðir var ekki gert ráð fyrir í arðsemisútreikningum að breytingar yrðu á skattalegu umhverfi orkufyrirtækja. Af því leiðir að álögur á aðra notendur munu að líkindum aukast og vill HS hf vill benda á, að með nýjum raforkulögum er nýlega búið að auka álögur verulega sem á aðlögunartíma hafa leitt til um 15% hækkunar raforkuverðs og enn meira þegar fram líða stundir.

Virðingarfyllst,
f.h. Hitaveitu Suðurnesja h.f.,

Július J. Jónsson, forstjóri.